EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 09 27
COM(2024) 430 final

2013/0186 (COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 6 dalį

dėl

Tarybos pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendro Europos dangaus iniciatyvos įgyvendinimo priėmimo

(Tekstas svarbus EEE)

2013/0186 (COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 6 dalį

dėl

Tarybos pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendro Europos dangaus iniciatyvos įgyvendinimo priėmimo

(Tekstas svarbus EEE)

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Pasiūlymo perdavimo Europos Parlamentui ir Tarybai data (dokumentas COM(2013) 0410 *final* – 2013/0186 COD):	2013 m. birželio 11 d.
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės data:	2013 m. gruodžio 11 d. (dėl pirminio pasiūlymo) ir 2020 m. gruodžio 2 d. (dėl iš dalies pakeisto pasiūlymo).
Per pirmąjį svarstymą priimtos Europos Parlamento pozicijos data:	2014 m. kovo 12 d.
Iš dalies pakeisto pasiūlymo perdavimo data:	2020 m. rugsėjo 22 d.
Tarybos pozicijos priėmimo data:	2024 m. rugsėjo 26 d.

2. KOMISIJOS PASIŪLYMO TIKSLAS

Pasiūlymu siekiama reformuoti Bendro Europos dangaus iniciatyvos teisinę sistemą, kad būtų pagerintas bendras Europos oro erdvės ir oro navigacijos paslaugų teikimo reguliavimo, organizavimo ir valdymo veiksmingumas. Juo taip pat siekiama suderinti šį reglamentą su Reglamentu (ES) 2018/1139 (EASA reglamentu), visų pirma siekiant išspręsti dubliavimosi klausimą.

3. PASTABOS DĖL TARYBOS POZICIJOS

Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija visiškai atitinka 2024 m. kovo 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos pasiektą politinį susitarimą. Komisija pritaria bendram susitarimui. Pagrindiniai šio susitarimo aspektai:

- nacionalinės priežiūros institucijos, ypač priimdamos sprendimus, turi būti nepriklausomos nuo oro navigacijos paslaugų teikėjų. Jei jos tik funkciškai nepriklausomos nuo tokių paslaugų teikėjų ir nėra nuo jų teisiškai atskirtos, valstybės narės turi informuoti Komisiją apie priemones, kurių imtasi, kad būtų laikomasi

nepriklausomumo reikalavimų. Nacionalinės priežiūros institucijos gali būti sujungtos su nacionaline kompetentinga institucija, jei jų sprendimai priimami nepriklausomai. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad tarnautojai atitiktų tam tikrus nepriklausomumo reikalavimus. Nors šios nuostatos nėra tokio plataus užmojo kaip Komisijos pasiūlymas, jomis, palyginti su dabartine padėtimi, nustatomi griežtesni reikalavimai.

- Oro navigacijos paslaugų teikėjams išduodamas vienas pažymėjimas, atitinkantis tiek saugos, tiek ekonominius sertifikavimo reikalavimus. Už pažymėjimo išdavimą ir priežiūrą atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos. Nacionalinės priežiūros institucijos privalo pateikti nacionalinei kompetentingai institucijai savo vertinimą, kaip laikomasi oro navigacijos paslaugų teikėjų sertifikavimo ekonominių reikalavimų. Valstybės narės gali nuspręsti tokią vertinimo užduotį pavesti atlikti nacionalinei kompetentingai institucijai. Laikydamosi galiojančiame EASA reglamente nustatytų reikalavimų, valstybės narės gali leisti kariniam subjektui oro navigacijos paslaugas teikti be pažymėjimo, jei šios paslaugos iš esmės priskirtinos kariniam eismui. Taigi tomis nuostatomis paliekami galiojantys sertifikavimo reikalavimai, tačiau kartu numatoma galimybė sustiprinti nacionalinių priežiūros institucijų vaidmenį.
- Paskirti oro eismo paslaugų teikėjai privalo laikytis su sertifikavimu susijusių EASA reglamento reikalavimų. Jie taip pat turi atitikti nacionalinio saugumo ir gynybos reikalavimus ir reikalavimus dėl pagrindinės verslo vietos, nuosavybės ir kontrolės, kurie savo ruožtu atitinka kitų oro navigacijos paslaugų viešųjų pirkimų reikalavimus. Paskiriant oro eismo paslaugų teikėjus negali būti taikomos sąlygos, kuriomis nepateisinamu teisėtu visuotinės svarbos tikslu ir neproporcingai tam tikslui būtų ribojama laisvė teikti paslaugas arba įsisteigimo laisvė. Tai atspindi Sutarties taisykles ir susijusią teismų praktiką. Be to, valstybės narės privalo reguliariai atlikti oro eismo paslaugų teikėjų teisių ir pareigų bei jų pareigų laikymosi vertinimą. Nors šis reikalavimas nėra tokio plataus užmojo kaip Komisijos pasiūlymas, palyginti su galiojančiomis taisyklėmis, juo sugriežtinami oro navigacijos paslaugų teikėjų priežiūros reikalavimai.
- Oro navigacijos paslaugų teikėjai gali naudotis kitų oro navigacijos paslaugų teikėjų paslaugomis. Komisijos pasiūlyme to numatyta nebuvo. Vis dėlto šia galimybe galima pasinaudoti su sąlyga, kad tie kiti oro navigacijos paslaugų teikėjai laikysis EASA reglamento reikalavimų. Be to, bendradarbiavimas turi būti vykdomas laikantis šiame reglamente nustatytų viešųjų pirkimų reikalavimų, be kita ko, jei taikytina, ir horizontaliųjų Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklių.
- Valstybės narės išimtine tvarka gali paskirti meteorologijos paslaugų teikėją. Taip pat reglamente pagal veiklos rezultatų sistemą numatyta vykdyti šių paslaugų teikėjų ekonominę priežiūrą paskyrimo atveju.
- Paskirtieji oro eismo paslaugų teikėjai gali nuspręsti pagalbines paslaugas (ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugas, oro navigacijos informacijos paslaugas, oro eismo duomenų paslaugas ir meteorologijos paslaugas) pirkti rinkos sąlygomis arba sudarydami kitų formų susitarimus, kai netaikomos horizontaliosios viešųjų pirkimų taisyklės (direktyvos 2014/24/ES ir 2014/25/ES). Taigi horizontaliosios viešųjų pirkimų taisyklės ir toliau turi viršenybę. Kalbant apie terminalo oro eismo paslaugų, susijusių su aerodromo skrydžių valdymu ir prieigų skrydžių valdymu, pirkimą, valstybės narės šias paslaugas gali leisti pirkti rinkos sąlygomis. Tokiu atveju pirkimo specifikacijose turi būti numatyti Komisijos pasiūlymo tikslus atitinkantys

paslaugų kokybės reikalavimai. Valstybės narės privalo imtis tinkamų priemonių, kad būtų išvengta kryžminio perkamų paslaugų ir kitų paslaugų subsidijavimo, nes tai atitinka Komisijos keliamus tikslus, kuriais siekiama išvengti konkurencijos iškraipymo. Tam tikriems pasaulinių palydovinių paslaugų teikėjams numatyta nuo oro navigacijos paslaugų teikėjams taikomų reikalavimų dėl verslo vietos bei nuosavybės ir kontrolės nukrypti leidžianti nuostata, siekiant atsižvelgti į paslaugų teikimo padėtį Sąjungoje reglamento priėmimo metu. Vadovaujantis Komisijos pasiūlymo tikslais, oro eismo paslaugų teikėjams, paskirtiems pagal pirkimo procedūrą, netaikomos tam tikros veiklos rezultatų sistemos ir rinkliavų sistemos nuostatos, visų pirma nereikalaujama, kad jie pateiktų veiklos rezultatų planą ir tikslinius veiklos rezultatų rodiklius.

- Bendrų informacijos paslaugų (BIP) teikėjai privalo laikytis nacionalinio saugumo ir gynybos reikalavimų, taip pat reikalavimų, susijusių su jų pagrindine verslo vieta bei nuosavybe ir kontrole, kurie yra suderinti su oro navigacijos paslaugų teikėjams taikomais reikalavimais. Tuo atveju, jei BIP teikia vienas paslaugų teikėjas, šių paslaugų kaina turi būti pagrįsta sąnaudomis ir į ją gali būti įtrauktas papildomas antkainis. Tuo atveju, jei BIP teikia ne vienas paslaugų teikėjas, atskiros BIP turi būti teikiamos nemokamai. Taip siekiama atsižvelgti į Komisijos pasiūlyme iškeltą tikslą reguliuoti monopolinę paslaugą.
- Valstybės narės gali toliau bendradarbiauti jau įsteigtų funkcinių oro erdvės blokų oro erdvėje, jei tai nekenkia veiksmingam reglamento įgyvendinimui ir jei apie susijusias sąnaudas pranešama atskirai.
- Reglamentu įsteigiama nepriklausoma ir nešališka patariamoji veiklos rezultatų apžvalgos valdyba, kuri padeda Komisijai vykdyti užduotis, susijusias su veiklos rezultatų sistema ir rinkliavų sistema. Reglamentu taip pat įsteigiama nacionalinių priežiūros institucijų bendradarbiavimo valdyba. Komisija veiklos rezultatų apžvalgos valdybai ir nacionalinių priežiūros institucijų bendradarbiavimo valdybai privalo suteikti sekretoriato paslaugas. Veiklos rezultatų apžvalgos valdybos, nacionalinių priežiūros institucijų bendradarbiavimo valdybos ir sekretoriato išlaidos turi būti finansuojamos iš Sąjungos biudžeto. Šiuo aspektu iš esmės nukrypstama nuo Komisijos pasiūlymo, kuriame siūlyta įsteigti Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūros veiklos rezultatų apžvalgos reguliavimo valdybą ir numatyti kitokį Komisijos vaidmenį įgyvendinant ir užtikrinant veiklos rezultatų sistemos ir rinkliavų sistemos vykdymą. Visgi tai turėtų iš dalies pagerinti veiklos rezultatų sistemos taikymo užtikrinimą ir suteikti reikiamo stabilumo oro navigacijos paslaugų reguliavimo srityje.
- Taigi, įsteigus veiklos rezultatų apžvalgos valdybą ir nacionalinių priežiūros institucijų bendradarbiavimo valdybą, atitinkami EASA reglamento pakeitimai buvo panaikinti. EASA reglamentas dabar iš dalies keičiamas siekiant ištaisyti kai kurias kryžmines nuorodas į Bendro Europos dangaus reglamentą, suderinti abiejų reglamentų sąvokų apibrėžtis ir atnaujinti oro navigacijos paslaugų teikėjų sertifikavimo taisykles.
- Atsižvelgiant į veiklos rezultatų sistemą ir rinkliavų sistemą, reglamente išlaikomos įvairios valstybių narių, nacionalinių priežiūros institucijų, Komisijos ir veiklos rezultatų apžvalgos valdybos užduotys ir atsakomybės sritys, taip pat pagrindiniai galiojančios teisinės sistemos elementai, įskaitant įgyvendinimo taisyklių elementus. Šiuo susitarimu suteikiama tam tikra pridėtinė vertė galiojantiems teisės aktams ir patikslinama galiojanti teisinė sistema. Visų pirma, palyginti su galiojančiais teisės

aktais, supaprastintas vertinimo procesas. Komisijai priėmus tinkamus rodiklius, nacionaliniuose veiklos rezultatų planuose taip pat būtų numatyti privalomi terminalo paslaugų tiksliniai pagrindinių – klimato ir aplinkos – sričių veiklos rezultatų rodikliai. Komisija turi atlikti galimybių studiją dėl maršruto oro navigacijos mokesčių moduliavimo, kad būtų padedama gerinti oro erdvės naudotojų klimato ir aplinkosaugos sričių veiklos rezultatus. Komisija, remdamasi šia studija, nuspręs, ar priimti įgyvendinimo aktą dėl vienodo tokio moduliavimo taikymo.

- Reglamente išvardijamos devynios tinklo funkcijos: oro erdvės struktūrų projektavimas ir panaudojimas; oro eismo srautų valdymas; ribotų išteklių koordinavimas; palankesnių paslaugų teikimo perdavimo sąlygų sudarymas; užtikrinimas, kad į tinklą būtų įtraukti skrydžių valdymo pajėgumai; tinklo krizių valdymas; oro eismo srautų valdymo užlaikymo priskyrimas; su Europos OEV tinklo infrastruktūros diegimu susijusių įgyvendinimo veiksmų planavimo, stebėsenos ir koordinavimo valdymas; Europos OEV tinklo infrastruktūros veikimo stebėsena. Šis tinklo funkcijų sąrašas yra baigtinis ir apima visus su tinklo valdymu susijusius aspektus. Reglamente patikslinama, kad valstybės narės ir visi atitinkami suinteresuotieji subjektai tokias tinklo funkcijas turi vykdyti padedami tinklo valdytojo. Jame išvardijamos tinklo valdytojo užduotys ir nustatomi pagrindiniai jo darbo metodai, įskaitant bendrą sprendimų priėmimo procesą. Reglamentu įsteigiama tinklo valdyba, kuriai pavesta valdyti tinklo funkcijų vykdymą. Šiose nuostatose paaiškinamos įvairios užduotys ir atsakomybės sritys, o Komisijai suteikiami atitinkami įgaliojimai priimti išsamias įgyvendinimo taisykles.
- Reglamente numatyti reikalavimai ir sąlygos dėl dalijimosi civiliniam eismui aktualiais veiklos duomenimis ir galimybės su jais susipažinti suteikimo. Komisijai suteikti įgaliojimai daugiau informacijos pateikti įgyvendinimo taisyklėse. Tai apima bendrųjų principų ir bendrųjų taisyklių dėl kainų nustatymo priėmimą ir reikalavimus dėl potencialių rinkos dalyvių, t. y. oro navigacijos paslaugų teikimu įrodomai suinteresuotų subjektų, kuriems taip pat reikia prieigos prie tokių duomenų, nustatymo.
- Komisija turi priimti su vienodu Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) oro erdvės klasifikavimo taikymu susijusias taisykles. Tai atitinka jau turimus Komisijos įgaliojimus.
- Tam tikromis sąlygomis valstybės narės gali laikinai netaikyti lankstaus oro erdvės naudojimo koncepcijos. Laikino netaikymo sąlygos yra geriau apibrėžtos, palyginti su galiojančiomis taisyklėmis.
- Atsižvelgdama į suinteresuotųjų subjektų suderinimo poreikius, Komisija gali nustatyti bendrus projektus, skirtus įgyvendinti Europos OEV pagrindiniame plane nurodytiems esminiams veiklos pakeitimams, kurie turėtų poveikį visam tinklui ir būtų pakankamai išvystyti, kad juos būtų galima įgyvendinti. Šios papildomos sąlygos atitinka Komisijos pasiūlyme nurodytus tikslus.
- Kalbant apie komiteto procedūrą, jei taikoma nagrinėjimo procedūra ir komitetas nepateikia nuomonės, Komisija negali priimti įgyvendinimo akto. Tai atspindi galiojančius teisės aktus.
- Kai kurių nuostatų taikymo data buvo atidėta, todėl ir toliau taikomos atitinkamos šiuo metu galiojančios teisinės nuostatos. Atsižvelgiant į ketinamus nustatyti pakeitimus, pradėti taikyti šias nuostatas atidedama pagrįstai.

4. IŠVADA

Komisija pritaria tarpinstitucinių derybų rezultatams, todėl gali pritarti Tarybos per pirmąjį svarstymą priimtai pozicijai.

KOMISIJOS PAREIŠKIMAI

Komisija pateikė du vienašalius pareiškimus. Jie pateikti priedėlyje.

PRIEDĖLIS

Komisijos pareiškimai

I. Vienašalis pareiškimas dėl Komisijos institucinio savarankiškumo, susijusio su veiklos rezultatų apžvalgos valdybai padedančio sekretoriato veikla

„Kad veiklos rezultatų apžvalgos valdyba galėtų veiksmingai vykdyti reglamente nustatytas funkcijas, Komisija, atsižvelgdama į valdybos nurodytus poreikius, jai teiks sekretoriato paslaugas. Komisija užtikrins, kad sekretoriatui pakaktų išteklių toms užduotims atlikti. Komisija visiškai pripažįsta, kad veiklos rezultatų apžvalgos valdyba turi veikti nepriklausomai. Turi būti suprantama, jog dėl šios nepriklausomumo sistemos yra taikomas reikalavimas, kad, teikdamas paramą valdybai, sekretoriatas vykdytų tik jos nurodymus ir taip sudarytų jai sąlygas atlikti pavestas funkcijas, t. y. rengti veiklos rezultatų apžvalgos valdybos nuomonių, rekomendacijų, ataskaitų ir rekomendacinės medžiagos turinį ir nustatyti jų kryptį. Todėl, kai steigiamas veiklos rezultatų apžvalgos valdybos sekretoriatas, negalima pažeisti Komisijos organizacinės autonomijos ir nepriklausomumo principų.“

II. Vienašalis pareiškimas dėl Bendro Europos dangaus iniciatyvai reikalingų žmogiškųjų išteklių finansavimo ir veiklos rezultatų apžvalgos valdybos sekretoriato veiklos vietos

„Komisija primena, kad teisėkūros institucijų pasiektu galutiniu susitarimu dėl Pakeisto pasiūlymo dėl Reglamento dėl Bendro Europos dangaus iniciatyvos įgyvendinimo labai pakeistas veiklos rezultatų apžvalgos įstaigos ir Komisijos užduočių paskirstymas ir veiklos rezultatų apžvalgos įstaigos valdymo taisyklės. Komisijos užduočių apimtis, palyginti su pradiniu Komisijos pasiūlymu, yra platesnė, nes ji, o ne Agentūroje veikianti veiklos rezultatų apžvalgos įstaiga, bus atsakinga už visus sprendimus ir remsis veiklos rezultatų apžvalgos valdybos rekomendacijomis. Be to, Komisija veiklos rezultatų apžvalgos valdybai ir nacionalinių priežiūros institucijų bendradarbiavimo valdybai turėtų teikti sekretoriato paslaugas. Minėtoms užduotims atlikti Komisijai reikia daug darbuotojų ir išteklių.

Kadangi pagal teisėkūros institucijų patvirtintą galutinį susitarimą reikia skirti žmogiškųjų išteklių, Komisija negalės laikytis stabilaus darbuotojų skaičiaus principo ir bus būtina, kad metinės biudžeto procedūros metu Europos Parlamentas ir Taryba kartu su susijusiais biudžeto asignavimais patvirtintų papildomų išteklių.

Be papildomų priemonių finansuoti reikiamas veiklos rezultatų apžvalgos įstaigos sekretoriato darbuotojų išlaidas nėra galimybių. 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos 7 išlaidų kategorija „Europos viešasis administravimas“ yra pagrįsta stabilaus darbuotojų skaičiaus principu, o maržos papildomiems pareigūnams ir išorės darbuotojams finansuoti

nėra numatyta. Šiai iniciatyvai reikalingus pareigūnus Komisija paskirs atlikusi vidinį darbuotojų perkėlimą. Tačiau reikalingiems papildomiems darbuotojams finansuoti, kai viršijama stabilaus darbuotojų skaičiaus principo riba, turėtų būti sukurta nauja Europos infrastruktūros tinklų priemonės biudžeto eilutė.

Komisija sieks sudaryti susitarimus su Eurokontrole ir EASA dėl reguliaraus darbuotojų delegavimo į sekretoriatą programos. Galiausiai Komisija sieks susitarti su Eurokontrole dėl tinkamų priemonių, pagal kurias bus teikiama aktuali informacija.“